

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

හෙලිවූවර්ෂ (පුද්ගලික) සමාගමේ 2023 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2023 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ජරකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද ,අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,

- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම නිර්දේශය

- (අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 1 හි 88 වන ඡේදය අනුව, වෙනත් ප්‍රමිතියක අවශ්‍යතාවයක් හෝ නිදහස් කිරීමක් නොමැති නම් අස්ථිත්වය විසින් අදාළ කාලච්ඡේදයේ ලාභය හෝ අලාභය හඳුනාගැනීමට සියළුම ආදායම් හා වියදම් යොදා ගත යුතුය. එසේ වුවත් බොල් ණය ලෙස ලියා හරින ලද රු 348,646 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදමක් ලෙස හඳුනා නොගෙන රඳවා ගත් ලාභයෙන් අඩු කිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය එම ජර්මාණයෙන්ම අධිකක්සේරු වී තිබුණි. එමෙන්ම එම අගය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයෙහි මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් යටතේ වැරදි ලෙස අඩු කර තිබුණි.
- මෙම කපා හරින ලද රු.348,646 ක ශේෂය පසුගිය වර්ෂ ගණනක සිට පැවත ඒම හේතුවෙන් රඳවා ගත් ලාභයට ගලපා තිබුණි. කෙසේ වුවත් විගණන නිරීක්ෂණය අනුව නිවරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා බව දන්වමි. එසේම නිවරදි කරන ලද මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිය අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශ සැකසිය යුතුය.
- (ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 10 හි 08 වන ඡේදය අනුව වාර්ථා කරන කාලච්ඡේදයෙන් පසු සිදුවීම්, වාර්ථා කරන කාලච්ඡේදයට අදාළව හඳුනාගත හැකි එහෙත් වාර්ථා කරන කාලච්ඡේදයෙන් පසු හටගන්නා සිදුවීම්හි වටිනාකම අස්ථිත්වය විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ගැලපිය යුතුය. එහෙත් 2023 ජනවාරි 08 වන දින විකුණන ලද රු 990,000 ක් වූ ජාත්‍යන්තර ගුවන් ටිකට්පත් සඳහා මුදල් ආපසු ගෙවා තිබුණු අතර වටිනාකම සමාලෝචිත වර්ෂයේ විකුණුම් ආදායමට ගලපා නොතිබුණි.
- 2022/23 ගිණුම් වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික ගිණුම් පියවූ පසු මෙම මුදල් ආපසු ගෙවීම සිදුවිය. එහෙත් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 10 ට අනුව මෙවැනි ගණුදෙනු වාර්ථා කිරීමට ඉදිරියේදී නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා බව දන්වමි.
- ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතයෙහි සඳහන් පරිදි වාර්ථා කරන කාල පරිච්ඡේදයෙන් පසුව හට ගන්නා සිදුවීම් මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි ගැලපීම් කල යුතුය.
- (ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 1 හි 38 වන ඡේදය ප්‍රකාරව අස්ථිත්වය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ වාර්ථා කරන කාලච්ඡේදයට අදාළව තොරතුරු පසුගිය වර්ෂයේ තොරතුරු සමග සංසන්දනාත්මකව හෙලිදරව් කල යුතුය. එසේ වුවද සමාගමේ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය තුළ පසුගිය වර්ෂයේ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.
- සංශෝදනය කරන ලද මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය අමුණා ඇත.
- මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයෙහි සංසන්දනාත්මකව තොරතුරු පෙන්විය යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) හෙලිවූවර්ෂ තාක්ෂණික පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ (HTTC) , ලැබිය යුතු පාඨමාලා ගාස්තු ආදායම රු. 1,755,000 ක් වූ අතර එය රු.1,560,000 ක් ලෙස ගිණුම් ගතකර තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයෙහි ලැබිය යුතු ආදායම රු. 195,000 කින් අවතක්සේරු වී තිබුණි.	පාඨමාලාව ආරම්භ වී මාස 3 කට පසුව ශිෂ්‍යයන් දෙදෙනෙකු සම්බන්ධ වී තිබුණි. එම නිසා මාස 3 ට අදාළ පාඨමාලා ගාස්තුව වූ රු. 195,000 ක් ලැබිය යුතු ගාස්තු ලෙස සලකා 2023 අප්‍රේල් මාසය තුළ ගිණුම් සඳහා ගලපා ඇත.	නිවැරදි ආදායම ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා කලින් ලද ආදායම රු. 388,750 ක් විය. කෙසේ වෙතත් විගණනය විසින් කරන ලද ගණනය කිරීම් අනුව එය රු. 291,250 කි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල කලින් ලද ආදායම රු.97,500 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	පාඨමාලාව ආරම්භක දිනට මාස තුනකට පසුව එක් ශිෂ්‍යයකු පාඨමාලාවට සම්බන්ධ වී තිබුණි. එහෙත් ඔහු 2022 සැප්තැම්බර් මස පාඨමාලා ගාස්තුව සම්පූර්ණයෙන්ම ගෙවා තිබුණි. එම ශිෂ්‍යයා සහභාගී නොවූ මාස සඳහා ආදායම හඳුනාගෙන තිබුණු අතර 2023 අප්‍රේල් මාසය තුළදී කලින් ලද ආදායම ලෙස ගලපා තිබුණි.	ආදායම් නිවැරදිව ගණනය කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ 2020 දෙසැම්බර් 15 දිනැති අංක PEDS/HT/1/12(i) දරන ලිපිය	එම ලිපියට අනුව සමාගමේ කොටස් භාණ්ඩාගාරයට පැවරීමට සහ සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට භාණ්ඩාගාර සාමාජිකයකු පත් කිරීමටත් උපදෙස් ලබා දී තිබුණි. කෙසේ වෙතත් සමාගම විසින් මෙම උපදෙස් අනුගමනය කර නොතිබුණි.	2022 ඔක්තෝබර් 07 දිනැති ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයෙහි MOD/P&P/01/35/AF(i) යන ලිපිය මගින් භාණ්ඩාගාරයෙන් අධ්‍යක්ෂක වරයකු පත් කරන ලෙස ඉල්ලා තිබුණි. එහෙත් මේ දක්වා භාණ්ඩාගාරය සමාගමට අධ්‍යක්ෂක වරයකු පත් කර නොතිබුණි.	භාණ්ඩාගාරයෙන් අධ්‍යක්ෂක වරයකු පත් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) රජය සතු ව්‍යාපාර සඳහා වන යහපාලන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.3 වගන්තිය	සමාගම විසින් වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සහ වාර්ෂික අයවැය ප්‍රකාශනය සැකසිය යුතු වුවත් 2022/23 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සහ වාර්ෂික අයවැය ප්‍රකාශනය සකස් කර නොතිබුණි.	කාලය පිලිබඳ පැවති සීමාවන් හේතුවෙන් සලකා බලන කාලවකවානුව සඳහා වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සහ වාර්ෂික අයවැය ප්‍රකාශනය සකස් කිරීමට නොහැකි විය. කෙසේ වුවත් යහපාලනය පිලිබඳ මාර්ගෝපදේශය අනුව වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සහ වාර්ෂික අයවැය ප්‍රකාශනය යන දෙකම සැකසීමට සමාගම පියවර ගෙන ඇත.	මාර්ගෝපදේශය අනුව වාර්ෂික වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සහ වාර්ෂික අයවැය ප්‍රකාශනය සකස් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 8,377,098 ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු. 7,920,739 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 456,359 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට ජාත්‍යන්තර ගුවන් විකට්පත් චක්‍රණීය ආදායම හා මූල්‍ය ආදායම වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.